

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 28 mars 2018
(OR. fr)

7586/18

LIMITE

JUR 157
COUR 12
INST 133

Interinstitutionellt ärende:
2018/0900 (COD)

FÖLJENOT

från:	Europeiska unionens domstol
inkom den:	26 mars 2018
till:	Delegationerna
Ärende:	Ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol

För delegationerna bifogas en skrivelse från ordföranden för Europeiska unionens domstol till ordföranden för Europeiska unionens råd med en begäran om att protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol bör ändras.

EUROPEISKA UNIONENS
DOMSTOL

Ordföranden

Luxemburg den 26 mars 2018

*Boyko Borissov
Ordförande för Europeiska unionens råd
Rue de la Loi 175
B – 1048 Bruxelles*

Herr ordförande

Jag har äran att, med hänvisning till artikel 281 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 106a.1 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, få översända denna begäran om ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol till Er och till Europaparlamentets talman.

Begäran ska ses mot bakgrund av den rapport som jag översände till Er den 14 december förra året angående eventuella ändringar i behörighetsfördelningen mellan domstolen och tribunalen i fråga om mål om förhandsavgörande. Begäran avser tre väsentliga områden. För det första föreslås att tribunalen ges principiell behörighet att i första instans avgöra mål om fördragsbrott där talan väcks med stöd av artiklarna 108.2, 258 och 259 FEUF. För det andra föreslås att domstolen ges behörighet att handlägga mål om talan om ogiltigförklaring som har samband med att en medlemsstat har underlåtit att vidta adekvata åtgärder för att följa en dom som domstolen har meddelat enligt artikel 260 FEUF. För det tredje föreslås att det införs en mekanism med prövningstillstånd för vissa kategorier av överklaganden. Begäran innehåller dessutom ett förslag till harmonisering av terminologin.

Denna begäran syftar till att utnyttja alla de möjligheter som erbjuds genom reformen av Europeiska unionens domstolsstruktur och är, i detta avseende, av särskild vikt för de enskilda, vilka förväntar sig att i domstolen och tribunalen komma i åtnjutande av ett domstolsskydd av högsta kvalitet.

De ändringar i stadgan som följer av denna begäran, vilken översänds till Er på alla Europeiska unionens officiella språk, förklaras ingående i redogörelsen för skälen, som jag ber att få hänvisa till.

Jag står helt till Ert förfogande för varje kompletterande upplysning som Ni skulle kunna behöva. Med utmärkt högaktning.

Koen Lenaerts

Utkast till ändringar i Protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol

Såsom framgår av den rapport som domstolen överlämnat till Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 14 december 2017¹ anser domstolen att det i detta skede saknas skäl att föreslå att Protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol ska ändras så, att en del av domstolens behörighet att avgöra mål om förhandsavgörande överförs till tribunalen. Skälen till domstolens uppfattning redovisas i den ovannämnda rapporten. De rör bland annat den centrala betydelsen av förfarandet för förhandsavgörande i unionens domstolssystem och behovet av att ge de nationella domstolarna ett snabbt och slutgiltigt svar på de frågor om tolkningen och giltigheten av unionsrätten som uppkommer vid dem, samt de nackdelar som skulle kunna följa av att tribunalen ges behörighet att avgöra vissa mål om förhandsavgörande i ett läge där domstolen handlägger dem snabbt och där reformen av Europeiska unionens domstolsstruktur ännu inte har fått fullt genomslag.

I sina slutsatser i denna rapport uppgav emellertid domstolen att det inte var helt uteslutet att tribunalen senare kunde ges behörighet att avgöra mål om förhandsavgörande på vissa särskilda områden. De förhållanden som utgjorde bakgrunden till reformen av Europeiska unionens domstolsstruktur har dessutom föranlett en bredare diskussion om behörighetsfördelningen mellan domstolen och tribunalen och om domstolens handläggning av mål om överklagande.

Diskussionerna kring dessa frågor har resulterat i föreliggande utkast till ändringar i Protokoll nr 3. I utkastet föreslås, för det första, att tribunalen ges behörighet att i första instans avgöra vissa kategorier av mål om fördragsbrott, nämligen mål där talan väckts med stöd av artiklarna 108.2, 258 och 259 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat FEUF), med förbehåll för vissa klart avgränsade undantag (I), för det andra, att domstolen ges behörighet att avgöra mål om ogiltigförklaring som har samband med en medlemsstats underlåtenhet att vidta adekvata åtgärder för att följa en dom som domstolen har meddelat enligt artikel 260.2 eller 260.3 FEUF (II), för det tredje, att ett förfarande för prövningstillstånd avseende överklaganden införs för att domstolen ska kunna pröva vissa kategorier av överklaganden endast om de uppfyller vissa kriterier (III) och, slutligen, att terminologin i bestämmelserna i protokollet ändras, så att den överensstämmer med den som används i bestämmelserna i FEUF, i dess lydelse enligt Lissabonfördraget (IV).

¹ Rapport enligt artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2015/2422 av den 16 december 2015 om ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol (EUT L 341 av den 24 december 2015, s. 14).

I. Överföring till tribunalen av den principiella behörigheten att i första instans avgöra mål om fördragsbrott där talan väckts med stöd av artiklarna 108.2, 258 och 259 FEUF

Den första delen av detta förslag avser mål om fördragsbrott. Domstolen föreslår, i samförstånd med tribunalen, med tillämpning av artikel 256.1 första stycket *in fine* FEUF att tribunalen ges behörighet att i första instans avgöra merparten av dessa mål, det vill säga mål där talan väckts med stöd av artiklarna 108.2, 258 och 259 i nämnda fördrag. Domstolen bör emellertid behålla behörigheten att avgöra mål som har en konstitutionell dimension eller som har en brådskande karaktär, samt att avgöra mål där talan helt eller delvis grundas på artikel 260 FEUF och i vilka svaranden kan komma att åläggas ett löpande vite eller ett schablonbelopp.

Domstolen är för närvarande ensam behörig att avgöra alla mål om fördragsbrott, oavsett vilken den rättsliga grunden för talan är.

Även om detta framstod som logiskt när förstainstansrätten inrättades år 1988, eller till och med när Nicefördraget undertecknades ett tiotal år senare, förefaller denna behörighetsfördelning emellertid vara mycket mindre relevant år 2018, då tribunalen i första instans avgör alla mål där talan väckts av fysiska eller juridiska personer och mål (om ogiltigförklaring eller passivitetstalan) där unionens medlemsstater väcker talan mot akter som antagits av kommissionen och mot vissa av rådets akter. Domstolens handläggning av mål om fördragsbrott uppvisar i många avseenden stora likheter med handläggningen av mål om direkt talan vilka för närvarande omfattas av tribunalens behörighet.

När domstolen ska avgöra ett mål där talan väckts med stöd av artikel 108.2, 258 eller 259 FEUF gör den nämligen en ingående analys av de, ofta komplicerade, omständigheter som gett upphov till tvisten, och prövar var och en av de anmärkningar som sökanden (som i de flesta fall är kommissionen) har framställt innan den fastställer huruvida fördragsbrott föreligger eller inte. Handläggningen av dessa mål kräver dessutom en fördjupad analys av den exakta innebörden av lagstiftningen eller den nationella praxisen i fråga.

Tribunalen framstår således som särskilt väl skickad att pröva och avgöra dessa mål, i vilka det, såsom erfarenheten visar, oftast finns ett stort antal sakfrågor som behöver avgöras. Vissa av de mål där talan väckts med stöd av artikel 258 eller artikel 259 FEUF kan emellertid ha en konstitutionell dimension som gör att det framstår som önskvärt att deras prövning förbehålls domstolen. De mål som här avses utgörs särskilt av mål där talan avser fastställande av att en medlemsstat har åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget om Europeiska unionen – däri inbegripet åsidosättanden av skyldigheter som följer av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – eller mål där talan rör det område som avses i avdelning V i tredje delen av FEUF, genom vilken ett område med frihet, säkerhet och rättvisa inrättas. Mål som anhängiggörs vid domstolen på det sistnämnda området – antingen direkt, genom en talan om ogiltigförklaring eller en passivitetstalan, eller genom en begäran om förhandsavgörande – aktualiserar nämligen ofta tolknings- eller giltighetsfrågor som är särskilt känsliga och brådskande, vilka svårligen låter sig förenas med en tvåinstansprövning på detta område.

Det kan för övrigt inte uteslutas att det, även bland de mål som enligt utkastet kommer att omfattas av tribunalens behörighet, kan finnas mål som bör avgöras slutligt, då de kräver ett principbeslut eller det finns exceptionella omständigheter, bland annat avseende målets brådskande karaktär, som motiverar detta. I utkastet föreslås därför att tribunalen ska ges möjlighet att hänskjuta mål till domstolen för avgörande, i likhet med vad som gäller enligt den regel som anges i artikel 256.3 FEUF, avseende det fallet att tribunalen skulle ges behörighet att avgöra frågor som hänskjutits för förhandsavgörande. Hänskjutande av sådana mål föreslås kunna beslutas på eget initiativ eller på begäran av en part. För att tillgodose intresset av en god rättskipning – och för att inte försena handläggningen av målet – bör en sådan begäran emellertid framställas redan i samband med att ansökan i målet ges in (när begäran framställs av sökanden) eller i samband med att svaromålet ges in (när begäran framställs av svaranden).

Det föreslås slutligen åtgärder för att bevara fördragsbrottsförfarandets effektivitet. Talan om fördragsbrott har som främsta syfte att få ett slut på åsidosättanden av unionsrätten som följer av en medlemsstats underlåtenhet att införliva unionsbestämmelser med nationell rätt eller av en felaktig tillämpning av dessa bestämmelser. Överföringen till tribunalen av behörigheten att i första instans avgöra mål om sådan talan får därför inte medföra att situationer som är oförenliga med unionsrätten förlängs på grund av den i artikel 256.1 andra stycket FEUF föreskrivna möjligheten att överklaga tribunalens avgöranden på detta område.

Av denna anledning föreslås att artikel 61 i stadgan ändras så att domstolen, när ett avgörande av tribunalen i ett mål om fördragsbrott överklagas, slutligt ska avgöra saken – både rättsfrågor och sakfrågor – om den anser att överklagandet är välgrundat och att det finns anledning att upphäva tribunalens avgörande. Denna ändring kompletterar de möjligheter som redan erbjuds i stadgan och domstolens rättegångsregler för att snabbt kunna handlägga mål vid domstolen (se till exempel artiklarna 133–136 i rättegångsreglerna, vilka är tillämpliga i mål om överklagande enligt artikel 190.1 i rättegångsreglerna, och artikel 53.3 eller artikel 181 i dessa). Genom denna ändring blir det möjligt att behålla en rätt att överklaga framtida avgöranden av tribunalen om fördragsbrott, samtidigt som man säkerställer en snabb handläggning av målet vid domstolen och därmed ett slutligt avgörande av huruvida den berörda medlemsstaten har gjort sig skyldig till det åsidosättande av unionsrätten som läggs den till last.

På samma sätt undantas mål där talan väckts med stöd av artikel 260.2 FEUF eller med stöd av artiklarna 258 och 260.3, i förening, från detta förslag och de kommer således att, i detta skede, fortsätta att omfattas av domstolens exklusiva behörighet. Detta undantag förklaras av en önskan om att undvika en olämplig förlängning av handläggningstiden i målen och av den känsliga karaktären hos de mål som avses i dessa artiklar, i vilka domstolen har möjlighet att ålägga en medlemsstat som har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter att betala ett löpande vite eller ett schablonbelopp.

Vad därefter gäller mål där talan väckts med stöd av både artikel 258 och artikel 260.3 FEUF kan noteras att domstolen, trots att flera mål har anhängiggjorts med stöd av dessa bestämmelser, ännu inte har prövat tillämpningsområdet eller innebörden av artikel 260.3 i nämnda fördrag. I samtliga fall där talan har väckts med stöd av denna bestämmelse har kommissionen nämligen återkallat talan innan domstolen hunnit döma i målet.

II. Överföring till domstolen av behörigheten att avgöra mål om ogiltigförklaring som har samband med en medlemsstats underlåtenhet att vidta adekvata åtgärder för att följa en dom som domstolen har meddelat enligt artikel 260.2 eller 260.3 FEUF

Enligt artikel 260 FEUF får domstolen i ett mål om fördragsbrott inte bara fastställa att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, utan även ålägga en sådan medlemsstat att betala ett löpande vite eller ett schablonbelopp. Detta är särskilt fallet när talan väcks en andra gång mot en medlemsstat med anledning av att denna underlåtit att på ett adekvat sätt följa en första dom om fördragsbrott (artikel 260.2 andra stycket i det nämnda fördraget).

Kommissionen kan – inom ramen för sina befogenheter att kontrollera de åtgärder som medlemsstaten vidtagit för att följa den av domstolen meddelade domen och inom ramen för indrivandet av de belopp som följer av sanktionerna – anta akter mot vilka talan om ogiltigförklaring kan väckas vid tribunalen, i enlighet med tribunalens principiella behörighet enligt artikel 256.1 FEUF att i första instans pröva och avgöra denna typ av mål.

Enligt den nuvarande behörighetsfördelningen kan den omständigheten att enbart domstolen är behörig att pröva och avgöra mål om fördragsbrott leda till stor osäkerhet i fråga om den exakta omfattningen av tribunalens behörighet i vissa situationer och till betydande svårigheter när kommissionens och den berörda medlemsstatens åsikter går isär, särskilt i frågan huruvida de åtgärder som denna medlemsstat har vidtagit för att följa domstolens dom är lämpliga. Kommissionens – och därefter tribunalens – kontroll av de åtgärder som en medlemsstat har vidtagit för att följa en dom av domstolen i vilken denna stat har förpliktats att betala ett löpande vite, och indrivningen av de belopp som ska betalas av denna stat i enlighet med de sanktioner som den ålagts, måste med nödvändighet göras med utgångspunkt i den avgränsning av fördragsbrottet som domstolen gjort i sin dom. Som tribunalen själv har uttalat skulle den motsatta ståndpunkten innebära att tribunalen – om en medlemsstat ifrågasatte en bedömning som kommissionen gjort och som går utöver själva ordalydelsen i domslutet i domstolens dom – blev tvungen att ta ställning till huruvida nationell praxis eller nationell lagstiftning är förenliga med unionsrätten, vilket skulle medföra att tribunalen skulle komma att inkräkta på den exklusiva behörighet som domstolen har i detta avseende (se, bland annat, punkt 90 i domen av den 29 mars 2011, Portugal/kommissionen (T-33/09, EU:T:2011:127), som efter överklagande fastställdes av domstolen i dom av den 15 januari 2014, kommissionen/Portugal (C-292/11 P, EU:2014:3)).

Denna risk kommer inte att vara lägre i det föreslagna systemet med överföring av vissa kategorier av mål om fördragsbrott till tribunalen. Tribunalen kommer visserligen att lättare kunna bedöma lagenligheten av kommissionens verkställighetsåtgärder avseende ett fördragsbrott som tribunalen själv har avgränsat. Det ska dock inte förbises att, utöver den omständigheten att vissa mål om fördragsbrott kommer att vara förbehållna domstolen, det alltid kommer att vara möjligt att överklaga, både tribunalens ursprungliga dom i vilken fördragsbrottet fastställts och domen om ogiltigförklaring av en efterföljande akt som antagits av kommissionen. Till den rättsosäkerhet som skulle kunna följa av detta ska läggas den extra tidsåtgång som är förenad med fördragsbrottsförfaranden, vilka kan anses ha pågått alltför länge när sådana verkställighetssvårigheter uppstår.

Detta är anledningen till att det föreslås att alla mål som har samband med fördragsbrott för vilka en ekonomisk sanktion har ålagts ska förbehållas domstolen. Detta gäller oavsett om det är fråga om det ursprungliga fastställandet av att en medlemsstat har åsidosatt sina skyldigheter enligt unionsrätten – i ett mål där talan väckts med stöd av artiklarna 258 FEUF och 260.3 FEUF i förening – eller om det rör sig om tvister som kan uppstå efter det att en medlemsstat har förpliktats att betala ett löpande vite eller ett schablonbelopp.

III. Förfarande för prövningstillstånd i domstolen beträffande vissa överklaganden

Den tredje delen av detta förslag rör överklaganden, och avser införandet av ett förfarande för prövningstillstånd för vissa kategorier av överklaganden. Domstolen ska enligt förslaget endast pröva sådana överklaganden som, i sin helhet eller i en viss del, aktualiserar en fråga som är av vikt för utvecklingen av unionsrätten eller vilka har betydelse för enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten.

Det föreslås att ett sådant förfarande införs för endast de fall i vilka tvisten redan har prövats av en oberoende förvaltningsmyndighet, det vill säga tvister som redan har varit föremål för en administrativ överprövning innan de anhängiggörs vid tribunalen. Detta är särskilt fallet med beslut på varumärkesområdet som antas av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO), som har överklagandenämnder, men också med beslut som fattas av olika unionsbyråer som har försetts med administrativa överprövningsorgan, såsom Gemenskapens växtsortsmyndighet (CPVO) och Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa).

I samtliga dessa fall har lagenligheten av de angripna besluten redan prövats två gånger innan besluten underställs domstolens prövning. Detta är anledningen till att ett stort antal överklaganden, på dessa områden, har avvisats eller ogillats på grund av att det var uppenbart att överklagandet inte kunde prövas i sak respektive var ogrundat. Det har trots detta varit nödvändigt att bereda målen, vilket tagit stora resurser i anspråk.²

För att domstolen ska kunna koncentrera sig på de mål som verkligen kräver domstolens uppmärksamhet och för att denna ska kunna använda sina resurser på bästa sätt, föreslås att en artikel 58a, om prövningstillstånd avseende överklaganden, läggs till i stadgan.

Enligt artikel 256.1 andra stycket FEUF kan tribunalens avgöranden på dessa områden alltid överklagas till domstolen, dock endast i rättsfrågor. En part som överklagar tribunalens avgörande kommer emellertid, enligt förslaget, att vara skyldig att i en handling som bifogas överklagandet visa att det finns ett intresse av att pröva överklagandet på grund av att det aktualiserar en fråga som är av vikt för enhetligheten eller konsekvensen i, eller utvecklingen av, unionsrätten.

² Av statistiken framgår att av de 194 mål om överklagande som avgjordes av domstolen år 2017 avgjordes 57 mål genom beslut med stöd av artikel 181 i rättegångsreglerna, det vill säga 29,4 procent av det totala antalet avgjorda mål om överklagande. Denna andel var ännu högre år 2016, då antalet mål som avgjordes genom beslut med stöd av artikel 181 i rättegångsreglerna uppgick till 88, det vill säga nästan 50 procent av det totala antalet mål om överklagande som avgjordes av domstolen det året (182 mål). Antalet mål om överklagande på det immaterialrättsliga området vilka avgjorts genom beslut uppgick till 51 år 2016 och 22 år 2017.

Bedömningen av om dessa villkor³ är uppfyllda ska göras av en avdelning vid domstolen. Det är således fråga om ett kollegialt och motiverat beslut. Beslutet kommer att fattas på ett mycket tidigt stadium, utifrån enbart tribunalens överklagade avgörande och den till överklagandet bifogade handling som klaganden gett in. Antingen meddelas prövningstillstånd avseende hela eller viss del av överklagandet, varefter förfarandet fortsätter på normalt vis, eller meddelas inte prövningstillstånd avseende överklagandet, och beredningen av målet påbörjas då inte.

I det första fallet underrättas klaganden om att domstolen har meddelat prövningstillstånd avseende överklagandet, som då delges övriga parter i det berörda målet vid tribunalen varefter förfarandet fortsätter på normalt vis i enlighet med de vanliga processreglerna.

I det andra fallet underrättas klaganden om skälen till att prövningstillstånd inte har meddelats avseende överklagandet, som då inte delges övriga parter i det berörda målet vid tribunalen, och tribunalens avgörande kommer att vinna laga kraft efter det att tiden för överklagande har löpt ut.

Denna mekanism – vars närmare tillvägagångssätt ska fastställas i domstolens rättegångsregler och som inte påverkar domstolens möjlighet att avgöra målet genom beslut, för det fall det visar sig att överklagandet direkt kan avvisas, ogillas eller bifallas enligt artikel 181 eller artikel 182 i rättegångsreglerna – bör göra det möjligt för domstolen att använda sina resurser på bästa sätt, utan att inskränka parternas rätt till ett effektivt rättsmedel, vilken garanteras i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

IV. Ändringar för att åstadkomma en enhetlig terminologi

Vid genomgången av de bestämmelser som reglerar domstolens och tribunalens respektive behörighet har det konstaterats att den terminologi som används i artikel 51 i stadgan för de akter och den underlåtenhet mot vilka talan kan väckas överensstämmer med den terminologi som användes i fördraget innan det ändrades genom Lissabonfördraget.

Detta ger upphov till en risk för osäkerhet i fråga om den exakta behörighetsfördelningen enligt denna bestämmelse.

Det framstår således som nödvändigt att se till att artikel 51 i stadgan på nytt överensstämmer med de relevanta bestämmelserna i fördraget och att för detta ändamål i leden a i) och b i denna bestämmelse använda den terminologi som förekommer i artiklarna 263 och 265 FEUF.

³ Villkoren liknar dem som gäller för den omprövning som avses i artikel 256.2 andra stycket FEUF och som endast kan komma i fråga efter att saken prövats successivt i två instanser (först i en specialdomstol och därefter i tribunalen).

av den ...

om ändring av protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA
FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 256.1 och 281 andra stycket,

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artikel 106a.1,

med beaktande av domstolens begäran av den ...,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska kommissionens yttrande av den ...,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Efter att ha erhållit en uppmaning från Europaparlamentet och rådet den 16 december 2015, i samband med antagandet av reformen av Europeiska unionens domstolsstruktur, har domstolen, tillsammans med tribunalen, gjort en övergripande analys av sin respektive behörighet och undersökt om det finns skäl att i samband med nämnda reform göra vissa ändringar i behörighetsfördelningen mellan domstolen och tribunalen.
- (2) Såsom framgår av den rapport som domstolen överlämnat till Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 14 december 2017 anser domstolen att det i detta skede saknas skäl att föreslå ändringar i fråga om handläggningen av frågor som hänskjuts till den för förhandsavgörande med stöd av artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förfarandet för förhandsavgörande utgör nämligen kärnan i unionens domstolssystem och målen om förhandsavgörande handläggs snabbt, varför det för närvarande inte är nödvändigt att ge tribunalen behörighet att avgöra frågor som hänskjutits för förhandsavgörande på vissa särskilda områden som fastställs i stadgan.

- (3) De analyser som gjorts av domstolen och tribunalen har emellertid tydligt visat att när domstolen avgör mål där talan väckts med stöd av artikel 108.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller med stöd av artikel 258 eller artikel 259 i samma fördrag, har den ofta att pröva tvister som huvudsakligen rör sakfrågor, vilka liknar dem som tribunalen för närvarande har att pröva när den avgör mål där talan väckts vid tribunalen med stöd av artikel 256.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. För att öka tydligheten i behörighetsfördelningen mellan domstolen och tribunalen och göra det möjligt för dessa två domstolar att koncentrera sig på sin respektive kärnverksamhet bör tribunalen därför ges behörighet att i första instans avgöra mål om fördragsbrott där talan väckts med stöd av artiklarna 108.2, 258 och 259 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
- (4) Med hänsyn till att vissa mål där talan väckts med stöd av artikel 258 eller artikel 259 i detta fördrag kan ha en konstitutionell dimension eller vara av brådskande eller mycket känslig karaktär, bör domstolen förbehållas mål där talan väckts med stöd av dessa artiklar, när talan avser fastställande av att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt fördraget om Europeiska unionen, enligt avdelning V i tredje delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller enligt en akt som antagits med stöd av denna avdelning. Det är dessutom lämpligt att ge tribunalen möjlighet att hänskjuta ett mål till domstolen för avgörande, om den anser att målet kräver ett principbeslut eller att det föreligger exceptionella omständigheter som motiverar detta.
- (5) Med beaktande av den känsliga karaktären hos de mål där talan väckts med stöd av artikel 260.2 eller 260.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt – i vilka löpande vite eller schablonbelopp kan komma att åläggas – och för att undvika att handläggningstiderna i dessa mål blir alltför långa på grund av att det är möjligt att överklaga tribunalens avgöranden, bör domstolen, i detta skede, alltså ha exklusiv behörighet att avgöra mål där talan väckts med stöd av denna artikel. Mål om talan om ogiltigförklaring som väckts av en medlemsstat mot en av kommissionen antagen akt som rör en medlemsstats underlåtenhet att vidta adekvata åtgärder för att följa en dom som domstolen meddelat enligt artikel 260 i nämnda fördrag omfattas visserligen av tribunalens behörighet, men såsom framgår av rättspraxis kan tribunalen komma att ställas inför betydande svårigheter när den avgör sådana mål, om kommissionen och den berörda medlemsstaten är oense om huruvida de åtgärder som medlemsstaten vidtagit för att följa domstolens dom är lämpliga. Det framstår därför som nödvändigt att alla mål som har samband med fördragsbrott för vilka en ekonomisk påföljd har ålagts omfattas av domstolens exklusiva behörighet, inklusive mål om sådana tvister som kan uppstå efter det att den berörda staten har förpliktats att betala ett löpande vite eller ett schablonbelopp.
- (6) För att bevara fördragsbrottsförfarandets effektivitet är det vidare lämpligt att föreskriva att domstolen, när ett avgörande av tribunalen i ett mål om fördragsbrott överklagas, slutligt ska avgöra saken – både rättsfrågor och sakfrågor – om den anser att överklagandet är välgrundat och att det finns anledning att upphäva tribunalens avgörande.

- (7) Av den granskning som domstolen och tribunalen har genomfört framgår slutligen att ett stort antal överklaganden ges in i mål där tvisten redan har prövats två gånger, först av en oberoende förvaltningsmyndighet och därefter av tribunalen, och att många av dessa överklaganden ogillas eller avvisas av domstolen på grund av att det är uppenbart att de är ogrundade respektive inte kan prövas i sak. För att göra det möjligt för domstolen att koncentrera sig på de mål som kräver dess fulla uppmärksamhet, och för att tillgodose intresset av en god rättskipning, föreslås därför att det införs ett förfarande för prövningstillstånd för överklaganden i mål där tvisten redan har prövats av ett oberoende administrativt organ innan talan väcks vid tribunalen. Det ankommer således på en part som vill överklaga ett avgörande som tribunalen har meddelat i ett sådant mål att först övertyga domstolen om att de frågor som aktualiseras genom överklagandet är av vikt för enhetligheten eller konsekvensen i, eller utvecklingen av, unionsrätten.
- (8) Protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol bör följaktligen ändras, samtidigt som ändringar görs för att säkerställa att terminologin i bestämmelserna i protokollet helt överensstämmer med terminologin i motsvarande bestämmelser i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det bör även föreskrivas lämpliga övergångsbestämmelser om vad som gäller i fråga om mål som pågår den dag då denna förordning träder i kraft.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska unionens domstol ska ändras på följande sätt:

1) Artikel 51 ska ersättas med följande:

"Artikel 51

1. Med avvikelse från regeln i artikel 256.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska domstolen ha exklusiv behörighet att pröva

a) talan, enligt artiklarna 263 och 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, vilken väcks av en medlemsstat,

i) mot en lagstiftningsakt, en akt som antagits av rådet och som inte är en rekommendation eller ett yttrande, en akt som antagits av Europaparlamentet eller av Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man, eller mot Europaparlamentets, Europeiska rådets eller rådets underlåtenhet att vidta åtgärder, med undantag av

- beslut som rådet har fattat med stöd av artikel 108.2 tredje stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- akter som rådet har antagit enligt en rådsförordning som rör handelspolitiska skyddsåtgärder i den mening som avses i artikel 207 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- akter antagna av rådet genom vilka detta utövar genomförandebefogenheter i enlighet med artikel 291.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

ii) mot en akt antagen av kommissionen eller mot kommissionens underlåtenhet att fatta beslut enligt artikel 331.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

b) talan, enligt artiklarna 263 och 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som väcks av en unionsinstitution mot en lagstiftningsakt, en akt som antagits av rådet, av kommissionen eller av Europeiska centralbanken och som inte är en rekommendation eller ett yttrande, en akt som antagits av Europaparlamentet eller av Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man, eller mot Europaparlamentets, Europeiska rådets, rådets, kommissionens eller Europeiska centralbankens underlåtenhet att vidta åtgärder,

c) talan, enligt artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som väcks av en medlemsstat mot en akt som antagits av kommissionen och som rör medlemsstatens underlåtenhet att vidta adekvata åtgärder för att följa en dom som domstolen har meddelat enligt artikel 260.2 andra stycket eller 260.3 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Tribunalen ska vara behörig att, i första instans, avgöra mål där talan väckts med stöd av artiklarna 108.2 andra stycket, 258 eller 259 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, med undantag, vad gäller mål där talan väckts med stöd av någon av de två sistnämnda bestämmelserna, av mål där talan avser fastställande av att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt fördraget om Europeiska unionen, enligt avdelning V i tredje delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller enligt en akt som antagits med stöd av denna avdelning.

Om ett mål kräver ett principbeslut eller det föreligger exceptionella omständigheter som motiverar detta, får tribunalen, på eget initiativ eller på begäran av en part, hänskjuta målet till domstolen för avgörande.

En begäran enligt föregående stycke ska, alltefter omständigheterna, framställas i ansökan genom vilken talan väcks eller inom två månader efter det att ansökan har delgetts svaranden."

2) Följande artikel ska införas:

"Artikel 58a

Om tvisten ska prövas av ett oberoende administrativt organ innan talan får väckas vid tribunalen, krävs, för att domstolen ska pröva överklagandet av tribunalens avgörande, att domstolen meddelar prövningstillstånd.

Prövningstillstånd ska meddelas, i enlighet med de närmare bestämmelser härom som föreskrivs i rättegångsreglerna, om överklagandet i sin helhet eller i en viss del aktualiserar en fråga som är av vikt för enhetligheten eller konsekvensen i, eller utvecklingen av, unionsrätten.

Om prövningstillstånd inte meddelas, ska beslutet att vägra prövningstillstånd motiveras."

3) Artikel 61 ska ersättas med följande:

"Artikel 61

Om överklagandet är välgrundat, ska domstolen upphäva tribunalens avgörande. Domstolen får då själv slutligt avgöra saken, om målet är färdigt för avgörande, eller återförvisa målet till tribunalen för avgörande.

Om ett mål återförvisas till tribunalen, är denna bunden av de bedömningar avseende rättsfrågor som domstolen har gjort i sitt avgörande.

Om en medlemsstat eller en av unionens institutioner som inte intervenerat i målet vid tribunalen har överklagat och överklagandet är välgrundat, får domstolen, om den anser det nödvändigt, ange vilka verkningar av tribunalens upphävda avgörande som ska betraktas som bestående för parterna i målet.

Med avvikelse från vad som anges i första stycket ska domstolen, om den förklarar att ett överklagande av ett avgörande som tribunalen har meddelat enligt artikel 51.2 i stadgan är välgrundat, pröva alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter och slutligt avgöra saken."

Artikel 2

Mål som omfattas av tribunalens behörighet enligt denna förordning och som pågår vid domstolen den dag då förordningen träder i kraft, men i vilka den skriftliga delen av förfarandet den dagen ännu inte har avslutats, ska överlämnas till tribunalen.

Artikel 3

Mål som omfattas av domstolens behörighet enligt denna förordning och som pågår vid tribunalen den dag då förordningen träder i kraft, men i vilka den skriftliga delen av förfarandet den dagen ännu inte har avslutats, ska överlämnas till domstolen.

Artikel 4

Den mekanism som avses i artikel 58a i stadgan ska inte tillämpas på mål om överklagande som pågår vid domstolen den dag då denna förordning träder i kraft.

Artikel 5

Denna förordning träder i kraft den första dagen i den första månaden efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den ...

På Europaparlamentets vägnar

På rådets vägnar

Ordförande

Ordförande